

عنوان مقاله:

ارزیابی پایداری بوم شناختی در حوزه آبخیز توتلی، استان خراسان شمالی

محل انتشار:

مجله جغرافیا و مطالعات محیطی، دوره 11، شماره 42 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

امیررضا حیرانی - دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

مرتضی بهزادفر - دکتری علوم و مهندسی آبخیزداری، سازمان مدیریت و برنامه ریزی، استان خراسان شمالی، ایران

نازیلا علائی - دانشجوی دکتری علوم و مهندسی آبخیزداری، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران

زینب حزباوی - استادیار، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی، عضو پژوهشکده مدیریت آب، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

خلاصه مقاله:

ارزیابی پایداری بوم شناختی مبنایی برای تعیین نوع تعامل و برخورد انسان با طبیعت و خدمات بوم شناختی دریافتی از آن است که بایستی به صورت پیوسته مورد پایش قرار گیرد. در حالی که مطالعات محدودی در داخل کشور صورت گرفته و تاکنون در سیاست گذاری ها و برنامه ریزی های منطقه ای و ملی به صورت کاربردی مورد توجه قرار نگرفته است. در همین راستا، پژوهش حاضر با هدف ارزیابی پایداری بوم شناختی حوزه آبخیز توتلی واقع در شمال استان خراسان شمالی با استفاده از چارچوب مفهومی هیدرولوژی، محیط زیست، حیات و سیاست گذاری (HELP) و محاسبه شاخص پایداری آبخیز (WSI) صورت پذیرفت. در این فرآیند ارزیابی، 14 متغیر مورد استفاده قرار گرفت که بر اساس ماهیت هر کدام از آن ها در سه دسته شاخص فشار (P)، حالت (S) و پاسخ (R) و معیارهای چهارگانه HELP دسته بندی شدند. بر همین اساس میانگین امتیازات شاخص های S، P و R برای حوزه آبخیز توتلی به ترتیب ۶۵/۰، ۸۵/۰ و ۳۵/۰ به دست آمد. هم چنین، میانگین امتیازات معیارهای هیدرولوژی (H) و محیط زیست (E) برابر با ۵۸/۰ و امتیازات معیارهای حیات (L) و سیاست گذاری (P) برابر با ۶۶/۰ محاسبه شد. نتایج حاصل از تلفیق کلیه معیارها و شاخص های مورد مطالعه نشان داد که امتیاز کلی WSI برابر ۶۲/۰ بوده و نشان دهنده سطح پایداری بوم شناختی متوسط است. نتایج پژوهش حاضر برای برنامه ریزی، حفاظت و شناسایی مناطق بحرانی و هدایت راهبردها و اقدامات مدیریتی کاربرد دارند. هم چنین توصیه می شود که با اتخاذ سیاست گذاری های مناسب و برنامه های حفاظتی موثر و با قابلیت اجرا در منطقه نسبت به ارتقاء وضعیت پایداری آبخیز از متوسط به خوب اقدام شود.

کلمات کلیدی:

پایداری آبخیز، توسعه پایدار، تخریب اراضی، شاخص ارزیابی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1477166>

